

TOPTECHNIEK IN BEDRIJF IN REGIO ZEELAND

DATUM: 12 MEI 2015

ACHTERGROND

De vier Zeeuwse scholen voor Voortgezet Onderwijs in Zeeuws Vlaanderen en Scalda (voorheen ROC Zeeland/ROC Westerschelde) onderkennen samen met het bedrijfsleven en de lokale overheden, dat een impuls voor het technisch onderwijs in deze regio noodzakelijk is. De scholen hebben de afgelopen periode gebruikt om gesprekken te voeren om een oplossingsrichting te zoeken. Deze is gevonden in het ontwerpen van een samenwerkingsmodel voor het technisch onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen ("Top Techniek Zeeuws Vlaanderen, kortweg TT Zeeuws Vlaanderen") waarbij de duurzame toekomst van het technisch beroepsonderwijs geborgd wordt en dat de ambitie kent om de in gang gezette daling van het aantal leerlingen aan te pakken.

SAMENWERKING IN DE REGIO

De samenwerking is georganiseerd vanuit de regio Zeeuws-Vlaanderen. Voorafgaand aan het Tib programma was er, in dit uitgestrekte gebied met veel industriële bedrijven, op incidentele basis overleg tussen de onderwijsinstellingen. Er was reeds sprake van een zekere mate van urgentiegevoel ten aanzien van de vitaliteit van de technieksector in Zeeland. Het Tib programma heeft bijgedragen aan verbinden van de verschillende partijen (3O's), op bestuurlijk, middenmanagement, uitvoerend niveau en aan de kant van de bedrijven. Gezamenlijk is uitgesproken om de infrastructuur van het techniekonderwijs in de regio te versterken.

In de kern bestaat de gezamenlijke aanpak uit het realiseren van een Techniek Centrum Zeeuws Vlaanderen, dit vormt als het ware het clubhuis van het techniekonderwijs in de regio en is de plek waar het techniekonderwijs geborgd wordt richting de toekomst. In de samenwerking voeren de partijen gezamenlijk de onderdelen van de regiovisie uit. De realisatie van het centrum valt of staat bij het verkrijgen van (co-)financiering. De hoop is dit op korte termijn, gezamenlijk voor elkaar te krijgen. Het ontwerp ligt er: een faciliteit voor breed techniekonderwijs. Een fysieke locatie met een eigen programmering en een sterke inbreng van bedrijven. Op dit moment ligt er het een vraagstuk ten aanzien van de exploitatie.

MACRODOELMATIGHEID

Het vraagstuk van de macrodoelmatigheid is binnen het mbo onderwijs opgelost. De twee ROC's zijn gefuseerd, waarbij een macrodoelmatigheidstoets is gemaakt over het opleidingsportfolio. In Zeeuws-Vlaanderen wordt ingezet op Proces & Maintenance. Het vmbo is op dit model aangehaakt. De keuze is sterk ingegeven door de behoeften uit het bedrijfsleven. Hiermee wordt ingezet op een op de arbeidsmarkt afgestemd opleidingsaanbod.

VAKMANSCHAPSRROUTE

Bij OCW is experimenteerruimte verkregen voor de vakmanschapsroute. De invoering is vertraagd, de vakmanschapsroute is daarmee nog niet geëffectueerd. Aan de programmatische kant zijn de voorbereidingen klaar. De invoering, en daarmee start van een cohort leerlingen, valt of staat met de realisatie van het Techniek Centrum.

TECHNOLOGIEROUTE

Twee vmbo scholen bieden een technologieroute aan voor leerlingen (één school hanteert het Beta Challenge de andere werkt met de technologie route). In deze scholen is de route operationeel, weliswaar elk vanuit een andere invalshoek. Twee andere scholen zitten in de voorbereidende fase. Hierbij wordt gezamenlijk bekeken welk model het best passend is (één gezamenlijke variant of maatwerk per school). De vier scholen zijn dus gezamenlijk bezig met de doorontwikkeling.

Op het niveau van de scholen had het vmbo van oudsher iets minder een netwerk bij bedrijven. Het mbo had dit altijd in meerdere mate. De ontwikkeling van de technologieroute heeft ervoor gezorgd dat het vmbo ook in sterke contact staat met het netwerk van bedrijven, een ontsluiting van het netwerk als gevolg van de samenwerking met het mbo.

BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN

De betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het onderwijsaanbod is gerealiseerd door afstemming in netwerkbijeenkomsten. Het proces & maintenance opleidingsprogramma MBO is compleet met het bedrijfsleven ontwikkeld. Het opleidingsaanbod wat leerlingen aan bagage meekrijgen sluit aan bij de wens van bedrijven. Dit krijgt bijvoorbeeld onder andere vorm in de proeffabriek in ROC Scalda, waar bedrijven in de school participeren. De betrokkenheid van bedrijven zit ook in het enthousiasme van individuen om de samenwerking te zoeken. Dit past bij de regio, maar maakt het tevens afhankelijk van individuen en daarmee dus wat kwetsbaarder. Er wordt gewerkt aan een structurele vorm van deze samenwerking door middel van een hybride leeromgeving

PROFESSIONALISERING DOCENTEN

Docentprofessionalisering is een verhaal met twee kanten. Op het mbo is sprake van een structureel opleidingsprogramma dat samen met het bedrijfsleven wordt ingevuld, dit was reeds aanwezig voorafgaand aan het Tib-programma. Dit innovatieprogramma is als uren opgenomen in het kader van professionaliseringstaken. Invulling krijgt vorm in docentenstages, bedrijfsbezoeken etc. Op het vmbo is dit minder structureel ingegeven. Hierbij worden wel individuele initiatieven georganiseerd bij bedrijven. Dit neemt niet weg dat er ook bij het VMBO actieve docenten zijn die de weg naar de bedrijven en kennis goed weten te vinden.

GEZAMENLIJKE TECHNIEKPROMOTIE

Gezamenlijke techniekpromotie is 'uitbesteed' aan het technocentrum (Huis van de Techniek in oprichting) Incidenteel wordt hier gezamenlijk geïnvesteerd en uitvoering aan gegeven, bijvoorbeeld met een techniekagenda met activiteiten, een overleg etc. Op dit moment zijn er diverse initiatieven gaande om jongeren te interesseren in de techniek. Bijvoorbeeld speciale activiteiten voor meisjes (girlsday) en een techniekbuss.

BIJVANGST TOPTECHNIEK

Een mooie bijvangst van het Tib project is dat de verschillende bloedgroepen (vmbo-mbo-bedrijfsleven-overheid) bij elkaar zijn gebracht. Niet alleen met intenties, maar ook met verplichtingen (wat mag ik van jou verwachten, in inzet?). Dit bij elkaar brengen van verschillende kampen is onder meer te zien bij docenten vmbo met docenten mbo. Men nodigt elkaar uit voor bijeenkomsten/scholingsactiviteiten. Een voorbeeld is de ontwikkeling van een nieuw ICT programma op het vmbo. Hierbij zijn docenten van het mbo ingeschakeld om kennis en expertise te leveren. Het Tib heeft hierbij als katalysator gediend.

De bijdrage van het Tib ligt ook op het inzicht dat er een externe prikkel (een buitenboordmotor) moet zijn om de snelheid erin te houden en om het netwerk ter prikkelen om in beweging te komen.

TOEKOMSPERSPECTIEF

Het declarabel houden van het techniekonderwijs in Zeeland is lastig. De teruglopende leerlingaantallen maken het techniekonderwijs (vooral de infrastructuur) risicovol. Nieuwe PPS-constructies zouden geschikt zijn om techniekonderwijs ook in de toekomst te kunnen aanbieden. De realisatie van het Techniekcentrum, met goede docenten en een hybride opleidingsprogramma, levert de kwaliteitsslag op die nodig is in de regio. Zonder het centrum zal dit een lastige opgave worden. Dit betekent niet dat het project geen vervolg gaat krijgen, maar wel dat dit in een light-versie gaat gebeuren.

Het techniekpact kan als paraplu dienen, alhoewel op dit moment weinig mensen bezig zijn met het techniekpact in de regio.